

KŘESŤANSKÉ LISTY A HUSŮV LID

Časopis Národní Jednoty Československých Protestantů v Americe a v Kanadě

Ročník LXII (XXI)

Chicago, Illinois, Květen (May) 1960

Číslo (No.) 5

Entered as second-class matter at the Post Office at Chicago, Illinois. Additional entry at Taylor, Texas. Acceptance for mailing at a special rate of postage provided for in section 1103, Act of October 3, 1917, authorized July 11, 1918.

Olga Prošková.

ZA DOMOV

*Díky, ó Bože, díky neskonale
upřímně ti dnes srdce naše vzdává,
za domov náš, to místo v světě malé,
které nám, hříšným, milost tvoje dává.
Za vlnitý kout, kde jsme se narodili,
kde léta dětská z vůle tvé jsme žili.*

*Ó, uslyš, Otče, díky naše vřelé,
za hračky, které spravoval nám táta,
za písně matky v chvíli zešeřelé,
za modlitbiček první slova svatá,
Za školní knihu, za pohádky milé,
dík Tobě, Pane, za ty šťastné chvíle.*

*Ó, přijmi, Bože, naše prosté díky,
za každodenní chléb na našem stole,
za požehnané s biblí okamžiky,
za tovární dým i za vůni pole.
Díků, Pane, za dny pracovního shonu
i za nedělní hlaholení zvonů.*

*Díky Ti, Otče, za náš domov drahý,
za stříbro řek i za modravé kopce,
za stovčatou krásu zlaté Prahy,
i za topoly naší malé obce.
Díků za tu zemi krásnou, milovanou,
z Tvé lásky, Pane, v dědictví nám danou.*

Přemysl Pitter:

Dejte vy jim jísti.

Četli jsme v novinách a slyšeli v rozhlasu, že dosud umírá na světě ročně několik milionů lidí hladu, zatím co ohromné množství potravin se ničí, protože nenalézá odbyt. Jedni se přejídají a potravinami plývají, zatím co druzí hryžou se stromů kůru, aby aspoň něčím naplnili žaludek. Příčinou není nedostatek technických prostředků, ani nedostatek důmyslných plánů na odstranění hladomoru a bídy, ale nedostatek lásky.

Ještě větší počet nežli těch, kdo umírají nedostatkem chleba vezdejšího, je množství těch, kdo mrou nedostatkem chleba duchovního. Duše je hybnou silou těla a zdrojem mravní energie. Jestliže duše slábne podvýživou, ztrácí člověk vedení, bloudí, klesá a hyne.

Ježíš věděl, že spásá člověka a lidstva spočívá jedině v duchovním poznání. Jen poznání pravdy osvobozuje, křísí, uzdravuje. Proto sytí své učedníky slovem života, sytí i zá-

stupy chlebem pravdy.

Pavlov výrok o obrazném významu událostí starozákonních platí plnou měrou i o příbězích které nám líčí evangelia. Také Ježíšovo nasycení zástupů na poušti mluví k nám dnes řečí zvláště významnou. Ježíš neodmítá hladových, neposílá je zpět, aby se sami šli starat o své nasycení, nýbrž svolává své učedníky a přikazuje jim: "Dejte vy jim jísti!" Učedníci namítají: "Jak bychom my jim mohli dát jísti, vždyť nemáme než pět chlebů a dvě ryby." Ježíš jim káže: "Přineste mi je sem." A tu, jak čteme v Písmě, "vzal těch pět chlebů a dvě ryby, vzhledl v nebe, požehnal; a lámaje dával učedníkům a učedníci zástupům. I jedli všickni a nasyceni jsou."

Výzva Ježíšova platí dosud. Žádá především, abychom mu odevzdali všechno co máme, byť to bylo i sebedméně. On pak vrátí nám zpět co jemu jsme odevzdali, avšak ne

KŘESTANSKÉ LISTY a HUSŮV LID

Christian Journal and the People of Hus

Křest'anské Listy 1898 Husův Lid 1940

Vychází měsíčně. Vydává Národní Jednota
Československých Protestantů v USA
a KanaděPublished monthly by the National Union of
Czechoslovak Protestants of America

Redaktor (Editor) J. P. Fatter

Box 59, Hillsboro, Wisconsin

Články, zprávy pro časopis a knihy k recenzi
posílejte na redaktora.

Za své příspěvky odpovídají autoři sami.

Předplatné — Subscription \$2.00 per year.

Předplatné, milodary na časopis, jakož i pří-
spěvky Jednotě pro uprchlíky, na mléko pro
děti běženců a na léky pro děti trpících, za-
sílajte laskavě na adresu pokladníka Jednoty:Mr. John Opie, 4800 South Hoyne Ave.,
Chicago 9, IllinoisReturn Address Adresa Admíni traco
4800 South Hoyne Ave., Chicago 9, Illinois

abychom si ponechali pro sebe. I když věci, které máme, nestačí nám samým, odevzdejme je lásce a nepokládejme je už za své, nýbrž za věci, které nám byly svěřeny, abychom jimi sloužili druhým. A tu se stane zázrak: i to málo, co jsme nazývali svým, promění se v bohatství, kterým nasyceni budou mnozí.

Každý člověk při svém příchodu na svět byl obdařen různými vlohami a schopnostmi, tělesnými i duševními. Dokud jich užívá jen sobecky pro sebe, je chudákem i uprostřed bohatství. Není šťasten a život se mu zdá prázdný a beze smyslu. Tu zaslechne hlas, který volá: "Pojďte ke mně všickni, kteříž se plahočíte a obtíženi jste, a já vám odpočinuti dám!" Poslechne a jde, a Pán mu otvírá zcela nový svět a úžasné výhledy, o nichž se mu ani nezdálo. Stává se jeho učedníkem a je svědkem mnohých uzdravení a vzkříšení, které dokazuje jen láskyplná pravda. Dosud je však mnoho a mnoho duší nenasycených, slabých, které by cestou zahynuly. Tu se obrací Pán k svým učedníkům a přikazuje jim: "Dejte vy jim jísti!" Ten, kdo pochopil a poslechl, stává se nástrojem velkého díla obnovy a obrody, o němž svědčí evangelium.

Možná, že sami žijete v prostředí, ve kte-

rém se setkáváte s dušemi hladovými, slabými, nalomenými a všelijak zmrzačenými. Zejména lidé mladí jsou vystavováni pokušením a zkouškám, které jsou nad jejich síly. Přiblížte se k nim s láskou, hleďte získat jejich důvěru a v příhodné chvíli se dotkněte jejich duše. Snad se probudí, snad se ozve. Vždyť v každém člověku je cosi, co touží po dobru, kráse a rozletu! Svět nedává duši to, co by jí posílilo, nasýtilo. Proto posílá nás k ní Pán a přikazuje nám: "Dejte vy jí jísti! Dejte jí z toho, co jsem vám dal sám a co jedině může život zhodnotit!

Takových hladem hynoucích duší je v našem okolí víc než myslíme. Jen se rozhlédneme kolem, proberme si jednoho za druhým a pokusme se zaklepat tu i onde. Možná, že budeme leckdy odmítnuti a často zklamáni, ale jistě taky nás přivede Pán k srdcím, které již jako by byly čekaly na náš příchod. Neznám pak větší radosti nežli je radost ze setkání s duší, která s vděčností přijímá pokrm, který jí přinášíme!

Nedejme se odradit škraboškami, které si lidé nasadili, aby nebyla zjevna tvář jejich pravá! Pod každou škraboškou se skrývá ještě tvář jiná, ta pravá podoba, k níž byl člověk stvořen a o které lidé sami nevědí. Vždyť všechna dnešní výchova směřuje k tomu, aby přesvědčila člověka, že není nic, než jen ta hmotná skořápka, která se časem rozpadá. Není prý duše, není ducha, všechno je hmota a zas jen hmota. Jak nešťastný je člověk, který se dří materialistickým učením otrávit a jak obohává je společnost, která jen na hmotných základech staví! Vždyť v hmotné skořápce je jádro, v tělesné schráně je duše, která trpí stálým jí zanedbáváním! A nad zákony přírodními panují zákony duchovní a nad oblastmi zemskými oblasti nebeské, k nimž Ježíš obracel zrak a odkud čerpal svou sílu a moc.

Počítáš-li jen své chleby a rybičky, jsi chudák, sobě i světu neprospěšný. Dáš-li však své hmotné i duševní síly do služby Boží lásky a Boží pravdy, stáváš se boháčem, jenž i obohacuje a sytí mnohé.

Vidíš-li jen svou bídu a trampoty, jsi nešťastný. Složíš-li všechny své strasti na Boha, stáváš se lehkým a tak silným, že i druhé podpíráš.

Bůh nás postavil do společenství rodiny, pracovního prostředí, národa. Nebylo by toho úpadku, bolesti a běd, kdybychom víc cítili s druhými a měli vědomí odpovědnosti za ně před Bohem. Pán nás potřebuje, volá nás k službě. Práví nám: vizte ty zástupy hladových, dejte jim jísti! Vezměte, jezte, lámejte, podávejte! Zde sousto, tam sousto, podle potřeby, připravenosti. Na to máš rozum, abys uvažoval, co a kolik je komu potřebí. Spatříš, jak mnozí z těch, kteréš nasýtil, sami zas jdou a sytí druhé. A na všechny se dostane — i drobtý pro ptáčata.

Tak mluví k nám dnes obraz o nasycení

zástupů Ježíšem na poušti. Pouští je dnešní život pro mnohé. "A vyšel Ježíš, uzřel zástup mnohý, i slítvalo se mu jich." A učedníkům pravil: "Není jim potřebí odcházet: dejte vy jim jísti!" Není potřebí odcházet, není třeba se vzdalovat Krista. Je naopak třeba většího se přimknutí k Němu, ale je také potřebí těch, kdo dovedou mu všechno odevzdat, aby pak tím více od něho přijali.

Mnoho hladových duší klesá a zmirá kolem nás. K nim nás posílá Pán a přikazuje:—"Dejte vy jim jísti!"

(Vysíláno do vlasti.)

Józa Novotný:

Jak naléztí Boha?

Zalm 27,8. O tobě přemýšlí srdce mé, že velíš, ýka: Hleďte tváři mé, a protož tváři tvé hledati budu, o Hospodine.

Jak naléztí Boha? Naléztí Boha znamená vstoupiti s ním do živého spojení. A pak v Něm nalezneme odpuštění hříchů a chceme ochotně konat Jeho vůli. Naše radost se dostane výše, bolest jest zmírněna, máme přítelce vedle sebe stále.

V hledání Boha nejniže stojí divoch. Cítí, že má vzývat. Bojí se neznámé bytosti, avšak nemiluje ji.

Trochu výše stojí člověk, který objevil Boha na cestě krásy, přírody, hudby, dobra. Toť to zkušenost s Bohem, avšak jen jedna z cest. Není to plně; jest to část, jest to počátek. Bez Boha jest člověk osamocen na oceánu života. Naléztí Boha znamená přistáti na pevnině. Avšak po přistání jdeme dále, hlouběji do vnitrozemí. Najdeme krásy této pevniny. Které? Příroda, umění, hudba, literatura, právo, pravda, dobrota, láska, přátelství — avšak to jsou jen začátky. Vnikáme hlouběji a hlouběji.

Je-li někdo obdařen sklony k počtářství, matematice, nalezne patrně Boha na cestě pořádku. Astronom najde jednoho dne Boha v pořádku, ve vesmíru.

Idete-li v červnu do lesa — řeknete si: O, jak jest dobré, žítí. Bůh má mnoho pěšinek na této pevnině. A tyto pěšinky vedou do vnitrozemí. Kterou pěšinkou půjdeš ty? Isi-

li milovník pravdy, jest to ta. Jsi-li milovník krásy, jest to ta.

Avšak jest nutno upozornit na jedno nebezpečí v tomto hledání. Nehledejme zkušenost, nýbrž hledejme Boha. Hledejme tváři jeho. To znamená, dejme mu příležitost, aby On nás naléztí mohl. Dovolme mu, aby nás mohl naléztí tak, jak On si přeje.

Nový zákon mluví o obrácení. Co jest to? Jest to přistání z Oceánu života na pevnině víry. Jest to začátek něčeho velkého, avšak jen začátek. Co jest obrácení? Viděli jste rozřezaný obrázek na kousky, kteréžto nepravidelné kousky dávají děti dohromady, až se jim objeví žádoucí obraz. Tohle dělá křesťan po obrácení. Každý den dá kousek k tomu obrazu. Má to smysl? Má. Jednoho dne se objeví celý obraz-obraz Ježíše Krista. Slovo Boží praví: "Nebo viděli jste slávu jeho."

Jak naléztí Boha? Pohleďte na cestu Ježíše Krista. Kamkoli šel, našel Boha. Vše mu připomínalo jeho nebeského Otce. Viděl člověka, jak sije na poli, pastýře, ženu, která zametá, hotoví oblek, dělá chléb, rozněcuje svíce, vidí ptáka, květiny, slunce, déšť — vše vede k Bohu. Tak, jak jednal s lidmi, vše připomínalo, jak by jednal Bůh.

Jak naléztí Boha? Filip jednou řekl: "Ukaž nám Otce." A on odpovídá: "Kdo vidí mne, vidí otce." Chcete vidět Boha? Dívejte se více na Ježíše Krista. Učedníci jsou unaveni a proto praví: "Dejte vy jim jísti." "Až do

konce je miloval." Odpouští. Modlí se za nepřátele své. Spasí lotra na jeho pravici. A pak umře. Zdá se že ano. Oni utíkají k hrobu. A pak se táží jeden druhého: "Kdo to byl v tom hrobě?" Jedenáct učedníků najednou prožijí zázrak. Co se jen s nimi stalo? Lidé úplně zmalomyslnění najednou jsou hrdinové. Podstupují smrt na kříži hrdinně, jsou mrskáni, dravé zvířeti předhazováni. Umírají, zatím co volají: "On jest živ". A těchto jedenáct přemůže celý pohanský svět. A po nich Pavel a pak my. Životy se změnily — všech těch, kteří ho poznali. Chcete ho skutečně poznat? Nejen, aby vás hladil, nýbrž jste hotovi na jeho pohled, který se propálí až na dno srdce — tam, kde máte tajné hříchy a jste hotovi se jich vzdát?

Chcete ho na plno, nebo jen na půl vašeho bytí? A když přijde, uděláte to, co on si bude přát? Možná, že zde jest příčina, proč ho nemůžete nalézt. On přichází, avšak vy se jeho přítomností hrozíte. A to pro jeho požadavky. Jak chcete, aby Ježíš Kristus kraloval v celém světě, když mu nedovolíte, aby kraloval ve vašem srdci?

Jak se přesvědčíme, že to jest pravda? Nikdo neviděl přitažlivost zemskou a přec v ní věříme. Proč? Protože, když upustíme jablko, spadne k zemi. To jest naše zkušenost. A tak se to má s Bohem. Kamkoli mu dovolíme vstoupit, velké věci se stanou.

V umírajícím kostele kazatel koupil a do okna postavil dalekohled. Lidé chodili se dívat na hvězdy. Někdy však přišli si naříkat, že nic nevidí. Kazatel je upozornil, že teleskop není čistý, protože nic nevidí. Na tuhle příležitost čekal, aby je upozornil, že nemají obviňovat teleskop, že nic nevidí, nýbrž svou nedbalost, že nevyčistili skla dokonale. "Blahoslavení čistého srdce, nebo oni Boha viděti budou." Proč říká blázen v srdci svém, že není Boha? Má nečistá okna ve svém srdci, proto Boha nevidí. Není to otázka rozumu, nýbrž srdce.

Jest možno nalézt Boha v komunistických džunglích dnešní doby? Jest. Starozákonní Josef v egyptském vězení ho našel, Job v moři utrpení ho našel, Daniel v jámě lvové. Ježíš Kristus ho našel v agonii zahrady getsemanské i na kříži, když volal: "V ruce tvé poručím ducha svého." Pavel našel Bo-

ha v hlubokých římských vězeních. První křesťané ho našli, když byli proměněni v živé pochodně. A v naší vlasti v době temna naši otcové ho našli s Janem Husem i na hranici i jako emigranti v cizině.

Nejsou to snadné doby pro křesťana dnes pod okupací komunistické moci. Naši souvěrci to vědí lépe než my. A proto nemáme pro ně nic jiného než doporučení v dnešním labyrintu světa komunistického hledat ráj srdce jen tam, kde může být nalezen — totiž v srdci Božím.

Jest důležité hledat Boha. Nezapomeňme však, že Bůh hledá člověka. A to jest ještě důležitější pravda. A když cesty hledajícího Boha a hledajícího člověka se sejdou, nastane pravá harmonie, právě lidské štěstí. Amen.

Modlitba. O Ty, o kterém víme, že nás čeká a hledá, pomoz, abychom i my Tě z celého srdce hledali a tak Tě skutečně našli. Amen.

"Naše doba nesporně stala se materiální a požitkářskou; ideálnost, nezištnost a umírněná zdrželivost stala se řídkou; taková doba, kdy hmota hraje tak velikou úlohu, nemůže se cítiti štěstastnou a musí dřív neb později zpustnouti a zbahnit. Tak se tedy následkem nynějších hospodářských poměrů nevyhnutelně vyvíjí všeobecná nespokojenost, jež se pak v četných případech stupňuje v omrzlost života. Ale v celku nečiní přítomnost nešťastnou nouze či bohatství, nýbrž nemravné oceňování předmětů ukojení; celá 'sociální otázka' je otázkou, chceme-li býti opravdu mravnými a rozumnými. Ani boháč, ani chudák, ani zaměstnavatel, ani dělník není samojediný vinen dnešní situací; jsme všichni na ní vinni a za společnou vinu musíme všichni pykati a trpěti. (T. G. Masaryk v Sebevzděd, str. 90-91.

Demokracie žádá od občanů zvýšený pocit odpovědnosti a zanechání vši anarchie; demokracie je nejen spoluprádou, demokracie je také podřaděním a posloucháním.

—T. G. Masaryk.

Otakar Odložilík:

NA VALAŠSKU

(Donkončení)

Nepamatuji se na nic určitého z cesty do školy, když přešly svátky a začal nový rok. V gymnasiu a v městě nebylo změn. Rusové nepřišli a v zimních měsících je nikdo nevyhlížel tak nedočkavě jako na podzim a ještě i v prosinci. Lidé si pomalu zvykali na rozmanité potíže, které vojna přinášela v soukromém i veřejném životě, a smiřovali se s představou, že všecko potrvá mnohem déle, než se zdálo v srpnu a na podzim.

V našem bytě na Študlově nebylo veselo. Paní domácí se přizpůsobovala vývoji věcí mnohem rychleji, než nám bylo milé. Jídla ubývalo každý den o kousek a z domu přicházelo máloco na přilepšenou. Zima byla nevlídná a většinou tuhá, ale v našem pokoji se netopilo a jenom zrána a k večeru nám pouštěli pootevřenými dveřmi teplo z kuchyně. Dráždili jsme paní domácí nemírnou spotřebou světla. Co jsme měli dělat, když se ke čtvrté hodině začalo stmívat a ani po večeri jsme nemohli zhasnout a jít spat? Vešla občas do naší světnice a zaskuhrala, že "petroleum je dražší", ale kromě toho, že nám zneprůjemnila chvíli, nic nedosáhla. Snášel jsem několik týdnů její vrtochy, ale někdy na jaře jsem se přestěhoval do domu až na okraji města nad silnicí ke Vsetínu a zůstal jsem tam až do konce školního roku.

Zprvu se mně ve Valašském Meziříčí líbilo a myslel jsem, že tam zůstanu. Měl jsem několik dobrých přátel v kvintě i v jiných třídách a jedinou závadou bylo zdlouhavé a nevýhodné spojení s domovem. Říkal jsem si však, že omezení dopravy nepotrvá na věky; když vlaky jezdily podle jízdního řádu, trvala cesta jenom hodinu.

Jednou však se mi všechny představy a počty shroutily. Přišlo to zčista jasna, jak to už bývá v takových věcech. Pamatuji se na ten den, třebaže bych nedovedl určit ani přibližně jeho datum. Bylo to za plného světla, možná kolem poledne, možná o něco později. Procházel jsem se sám po náměstí. Slunce hrálo a rozpouštělo rampouchy zavěšené na střeších a na okapech za předchozích mrazů. Měli jsme takové dni už předtím a ještě

více se jich mohlo čekat v únoru a v březnu. Nic se mi nestalo, nic se mne nedotklo a přece jako by mi za té procházky někdo snímal šupiny z očí. Co se mi ještě před chvílí líbilo jako rámeček studentského života, najednou ztrácelo usměvavou podobu a začalo mne tísnit. Nebylo ten den kam pospíchat. Zůstal jsem venku hodně dlouho, chodil jsem tam po oschlé dlažbě a v duchu jsem skládal plány na přechod někam jinam, jakmile skončí školní rok. Za nic na světě jsem nechtěl přiznat omyl a porážku. Zamítl jsem rázně zákmit pokušení vrátit se prostě do Přerova a na Kroměříž jsem tenkrát nepomyslel. Jít někam dále o pololetí by nebylo snadné a neměl jsem také o jiných ústavech dost zpráv buď z výročních programů nebo z něčeho vypravování. Vyřešil jsem tedy jenom polovici otázky a tu druhou jsem si zanechal na pozdější čas.

Nemyslím, že jsem se komu svěřil se svým rozčarováním a s přemítáním o tom, co podniknout po letních prázdninách. Zdrženlivost byla k něčemu dobrá, ale jinak byla břemenem. Zůstával jsem sám se sebou mnohem častěji než před Vánoce a hrál jsem vlastně dvojí úlohu, aniž jsem si to pořádně uvědomil a aniž jsem předem zvážil všechny nevýhody, do kterých jsem se zaplétal. Přátelství, které jsem zapřádal na podzim, se pořádně nerozvinula a nových nepřibývalo. Kde jinde než venku jsem měl trávit volný čas, když byt na Študlově byl prosáklý syrovým, nikdy pořádně neprovětraným vzduchem a oko tam nemohlo najít nic milého a přitažlivého!

*

V takovém rozpoložení by byly pomáhaly knihy, kdyby byly po ruce a kdyby jich bylo hodně na výběr. Co jsem četl, četl jsem několikrát, abych nastavil zásobu. Pocvičoval jsem se, bez učitele a ne příliš soustavně, ve frančtině. Měl jsem Nový zákon v tom jazyce a to byla četba dost lehká, protože jsem znal mnoho míst z paměti a nemusel jsem shledávat slovíčka. Nejvíce se mi líbily kapitoly z evangelia Janova, které jdou za vypravováním o poslední večeri. Ozýval se v

nich smutek, bez kterého se neobejde loučení ani mezi smrtelnými lidmi, a hned za ním kmitala naděje na příchod Utěšitele a na shledání v tělech oslavených. Podnes si pamatují některé verše ve francouzské řeči a to musí být ozvěna až tamtěch dní, protože jsem později už nečetl Nový zákon v tom jazyce.

Myslím, že si četbu vybíráme pečlivě až ve zralém věku, kdy nesourodost působí potíže a odrazuje. V mladších letech na pořádku a třídění záležití mnohem méně. Jako gymnasta jsem četl snad všechno, k čemu jsem se nějak dostal. V prvních měsících roku 1915 si mne podmanil Julius Zeyer, trochu schovaný za hrdinu románu a Janu Marii Plojharovi. Nebyl to objev a novinka. Zeyerovy spisy, v tom i nesmírně dlouhou Karolinskou epopēju, jsem přečetl už v Přerově. V Městské knihovně měli souborné vydání, které pořídila už po autorově smrti Unie, a nosil jsem si z té řady svazek za svazkem, Ondřeje Černyševa, Román o věrném přátelství Amise a Amile a jiné až do konce souboru.

Nezáleží jenom na tom, co čteme, nýbrž i kdy se ke knize dostaneme, a jak citlivá je blána, na které se má četba odrazit. Po tom zimním dnu, kdy slunce vesele svítilo, avšak mně se v nitru zahnížil nepřemožitelný stesk, jsem věru při četbě Zeyerova románu nepotřeboval ani prostředníka ani vykladače. Procházel jsem se s jeho hrdinou po Praze, které jsem do té doby neznal jinak než z knih. Utíkal jsem s ním do tichých Havranic, plavil jsem se s ním po Středozezemním moři k řeckým ostrovům, avšak nejčastěji jsem v jeho průvodu navštěvoval Řím. Nebylo potřeba dlouhé četby a umělého soustředování. Přečetl jsem několik řádků a už se nevlídná skutečnost rozplývala a na prázdné místo vstupoval sen. Neseděl jsem v nevábivém, syrovém pokoji na ščudlově, nýbrž procházel jsem se v Římě ulicí Giulia, slunce zářilo nad Španělskými schody nebo zapadalo nad snivou campagní. Kde bych si byl tenkrát pomyslíl, že se do Itálie dostanu až za čtyřicet a něco let a že tam nepojedu z Moravy, nýbrž ze západní polokoule!

Je těžko rozhodovat, co je lepší, tíseň, která na nás visí ustavičně, nebo občasná úleva a záblesky světla z jiného světa. Nikdy jsem

to pro sebe nerozřešil a nemohu tedy dát přesvědčivou odpověď. Návštěvy z pomyslných výprav do "věčného města" bývaly ovšem těžké. Nebylo o nic lépe, když jsem se svým pomyslným společníkem zatoulal do mlčící campagně nebo rozjel s ním a Caterinou de Soranesi do Isoly Farnese nebo vracel se s nimi do Říma. K utišení taková četba určitě nepřispívala, ale nebyl jsem s to, abych knihu schoval na nedostupné místo a stál oběma nohama na pevné půdě. Byl jsem ve věku, kdy má člověk právo na střídání skutečností a přeludů, na prolínání všedních přeběhů a pomyslných zážitků, na život na dvoji poloze, za dvojí kulisou.

V dále, kterou znásobilo zdoluhavé spojení čtyřikrát, byly výhody i nevýhody. Nikdo za mnou nejezdil jako to bývalo v Přerově. Myslím, že se za mnou vydal jenom jednou můj nejstarší bratr Václav, když ho propustili z vojenské nemocnice, ale je to jenom zákmit vzpomínky, kterou nemám čím odchytit. Jedna výhoda byla zřejmá, i když měla hořkou příchut'. Unikl jsem nákaze, se kterou si nebylo radno pohrávat. V mém rodišti se někdy na přechodu ze zimy do jara rozmohla hlavnice a našemu stavení se nevyhnula. Dostala ji napřed sestra a po ní prostřední bratr a od sestry se nakazila matka, když ji ošetřovala bez dostatečné ochrany. Měl jsem od otce přísný příkaz nejezdit domů, i kdyby se vyučování přerušilo pro nějaký zevní důvod. Až před Velikou nocí přišla zpráva, že kritické období pominulo a že lékař dovolil, abych ztrávil svátky doma. Matka ještě poléhávala, domem se táhl pach roztoků, kterými byl desinfikován, velikého veselí u nás nebylo ani v neděli ani v pondělí, kdy na to každý měl přirozené právo.

*

Nahlédl jsem před chvílí do chronologické příručky, abych si dal data trochu do pořádku. Velikonoční neděle podle toho připadla roku 1915 na 4. dubna. Jaro tedy nebylo ještě daleko za prvním rozběhem a v kopcích kolem Valašského Meziříčí se uplatňovalo ještě pomaleji, než u nás v rovině. Co nebylo ještě skutečností, působilo příjemně aspoň jako náznak nebo příslib. Od Veliké noci také školní rok běžel jako s kopce, kdežto v zimě a v postě se jenom vlekl.

Než jsme se nadáli pohnula se i vojna. Neobrátila se však nám k radosti, nýbrž právě opačným směrem. Uvědomil jsem si až o mnoho později, že se na začátku května císařsko a královským vojskům, posíleným německými pluky, podařil veliký průlom do ruské fronty u Gorlice. Na ruské straně to byly věru počátky konců. Nástup pokračoval, zprávy z východní fronty na prvních stranách novin zněly čím dál jásavěji a málo nás utěšil vstup Itálie do války — to bylo daleko, kdežto Krakov, Přemyšl, Lvov a jiná polská jména nebyla pomyslnou hodnotou, nýbrž skutečností.

Myslím, že jsem někdy tenkrát zaslech nárážky na Masarykův pobyt v cizině. Trousil je po ústavě jeden z profesorů, ne však proto, že se z nich těšil nebo jimi chtěl někoho povzbudit. Doprovodem k napovězeným slovům byl rozsypavý smích a z obojího vyplývalo jenom jedno: "Jen počkejte, kdo jste za Masaryka bili při volbách 1911 nebo potom, však na vás už brzo dojde!" Nepamatuji se, že by úřady někomu z profesorů dělaly potíže pro někdejší politickou činnost. Když zmizelo nebezpečí ruského postupu do západní Haliče, potuchla horlivost. Ředitel ústavu jistě nestál roku 1911 v Masarykových řadách ale chránil učitelský sbor i nás žáky. Na jaře už, tuším, nebylo úředních zásahů do školního života až na rozmanité oběžníky, které nebrali vážně ani profesoři, kteří nám je předčítali.

Jakmile ustaly jarní plískanice a cesty poněkud oschly, přestaly rozpaky, co s volným časem. Jeden z mých spolužáků František Č. bydlel na Brnově. Šli jsme spolu dosti často ze školy po Vsetínské silnici, někdy sami, někdy s jinými chlapci z nižších tříd. Tu a tam na mne počkal, než jsem narychlo snědl oběd, a potom jsem mu doprovod odplatil. Až jsme došli k jejich stavení, nastalo dlouhé loučení — měli jsme se vidět až na druhý den — a já jsem se pustil buď nazpět do města nebo jsem zůstal někde v těch končinách, protože mi po úporné zimě byl vzácný každý kousek volného kraje.

Neutkvělo mi v hlavě nic, podle čeho bych mohl určit aspoň přibližně výlet do Hodslavic. Nezval mne tam Bohuslav Hromádka, se kterým jsem zřítíl trochu spojení, když

jsem se přestěhoval ze Ščudlova, nýbrž šel jsem sám. Muselo se po silnici, která vycházela z Krásna a trochu stoupala, když protínala les, tuším, Domorac. Šel jsem se podívat na rodný domek Františka Palackého a když jsem se rozhlížel kolem dokola, porozuměl jsem, proč Palacký jako student napsal odu Na horu Radhošť — jeho rodnému kraji opravdu věvodí. Pamatuji se matně i na prohlídku domku i na to, že jsem se zapsal do pamětní knihy. Snad jsem šel i dále do osady, ale nemohu o tom napsat víc, protože bych snadno mohl smísit prvotní zkušenost s dojmy z jedné pozdější návštěvy, když jsme už byli na universitě. Zdá se mi, že mne k cestě do Hodslavic pobídl František Konvička. Nemyslil jsem tenkrát ještě na studium dějepisu na universitě — klasické jazyky stály v pořadí o číslo výše — ale četl jsem všelico, co jiní žáci neznali ani podle jména. Od Konvičky jsem měl půjčenou i Pekařovu Knihu o Kosti v prvním honosném vydání a patrně jsem zdolal i druhý svazek, ze kterého jsem ovšem nemohl mít valného užítku.

Připisuji Václavu Dědinovi k dobru, že dbal svědomitě o to, abychom se jeho předmětu naučili jenom za stoly ve dvoraně kasina. V letním běhu byla na řadě botanika, ve které nepracoval tak horlivě jako v geologii. Podle učebních osnov měl právo, ba možná i povinnost, zavést třídu do kraje a předpisu uposlechl. Mám však trochu jasnější představu jenom o dlouhém výletu, na kterém jsme se dostali, kam bych si sám asi nenašel cestu. Byly to horské osady na západ od údolí Vsacké Bečvy: Oznice, Mikulůvka a Laze. Nevím, jak jsme se tam dostali. Někde mezi nimi a městem byla Jarcovská kula, útvar, který jsem znal předtím aspoň na pohled zdálky. Nějaké cesty ovšem musely vést i tam a patrně jsme šli po nich aspoň něco času a jinak po mezích nebo lesem. Bylo to na den Nanebevstoupení a to podle mého zjištění před chvílí byla už skoro polovice května. Krása tohoto odlehlého koutu, v čistém jarním odpolední s listím na břízkách jenom trochu vyběhlým z pupenů, přikryla všechny tísnivé chvíle, které jsem prožil v městě od ledna, a vrátila mne k náladám předčasné zašlého podzimu. Bylo už hodně pozdě odpoledne, když jsme s kopců se-

běhli k Bečvě. Tam u jejího soutoku s Bystríčkou stála prastará Nová hospoda a hned za ní byla stanice dráhy. Zasedli jsme v hostinské síni na občerstvení a kde se vzal tu se vzal Karel Nečas, náš profesor matematiky a Dědinův dobrý přítel. Na cestu pěšky už nikdo nemyslel a bylo stejně hodně dlouho po západu slunce, když nás do města dopravil poslední vlak.

V církevním roku udělali pořádek hned ve středním věku. Za deset dní po našem výletě byla svatodušní neděle a za stejnou dobu po ní přišlo Boží Tělo. Byl jsem ten den na dlouhém výletě sám. Bylo opravdu potřeba víc než i dlouhé odpoledne, chtěl-li jsem se dostat až na Hrubou Lhotu a zpět, pohodlně a podle vůle. Věděl-li jsem o Janu Karafiátovi a jeho působení v tamním tolerančním sboru, mohlo to být najvýš jméno a určitě nic tak silného, jako byl popud k výletu do Hodslavic. Paměti spisovatele Broučků začaly vycházet až po válce a Karafiátovo jméno v městě nebo na ústavě nikdo nevynášel. Budu jistě mnohem blíže pravdě, napíši-li, že mne do Lhoty vedlo zase jenom přání uvidět z kraje, ze kterého jsem měl odejít už za několik týdnů, ještě více než předtím.

Ale jak to, že si pamatuji, že jsem byl na Hrubé Lhotě na Boží Tělo? Osada byla silně evangelická, jak to vyplývalo už z její polohy daleko od města i od údolí obou Bečev. Lidé pracovali na polích a těch je tam poskrovnu. Vracel jsem se však přes Veselou a to zase byla katolická obec s farním kostelem. Šel jsem tamtudy už hodně dlouho po poledni, ale do dneška si pamatuji pach zavadlých stromků, které rozestavili podél cest od jednoho oltáříku ke druhému, a hrubé trávy rozsypané po cestě, jejíž mdlá vůně se mísila s prachem, o který v moravských vesnicích nikdy nebyla nouze. Musel bych mít po ruce mapu, abych si své putování ten den nějak srovnal a dal do pořádku. Kdo však je z tamního kraje, snadno si představí, po jakých cestách a chodnicích jsem asi šel, a kdo tam nikdy nebyl, nic by si nepředstavil, ani kdybych ke svým slovům připojil zběžný náčrt.

Ještě jeden výlet, než kapitolu uzavřu a vrátím se na prázdniny do rodného místa. Podle platného řádu pro střední školy pod-

nikly třídy někdy ku konci školního roku na celý den výlet. Byla sice válka a spojení po drahách nevalné, avšak na výlet se jednou vydaly, tuším, všechny třídy, jedna tam, druhá zase jinam. Nejdále se asi dostala septima, jejíž třdní Ignác Kusala u nás učil latinu. Zajeli si až do Velkých Karlovic a to podle našich představ byla dálava. Nás zavedl Robert Hass na Radhošť a cestou tam nebo dolů jsme se setkali s tercií, z níž jsem znal jenom několik chlapců. Pamatuji se, jak jsme se z Rožnova rozběhli do travnatého a dosti prudkého svahu, ale co potom, už zase nevím. Připomínám si až cestu domů z nádraží v Krásně, kde končival rožnovský vlak. Kdo z nás stál ještě pevně na nohou, musil se postarat aspoň o jednoho z mladších chlapců, kteří za jízdy vlakem usnuli a nebyli by se dostali domů jinak než v náručí někoho silnějšího. Myslím, že by mi můj tehdejší svěřenec prominul, kdyby četl tyto vzpomínky, že neuvádím jeho jméno ani začátečním písmenem, třebaže si ho dobře pamatuji, jako by to bylo včera a ne před čtyřiceti pěti lety!

*

Nerad bych vkládal mezi tyto řádky něco, co jsem se dověděl nebo pochopil až později, když jsem měl už kvintu dávno za sebou. Podle mého soudu není správné zaplédat do vzpomínek na mladá léta obecné úvahy nebo vědomostí načerpané z novin a z jiných pramenů. Co ke mně přistoupilo v městě, které jsem předtím neznal a ve kterém jsme neměli ani vzdálených příbuzných, byly skutečnosti a dojmy hodně roztráštěné a nesourodé, jednou to, jindy zase ono. Ovzduší na gymnasiu bylo jiné než v Přerově a o rozdíl, které bych těžko vystihoval slovy, se postarali jak profesoři, tak žáci. Ať se věci posuzovaly z toho či onoho konce, meziříčské prostředí bylo stěsnanější než přerovské, už protože město bylo mnohem menší a venkov se dral i do těch ulic, které ústily na náměstí. Většina žáků byla z venkova, protože i s Krásnem Meziříčí mělo o více než polovici menší počet obyvatelstva než Přerov. Takové složení mělo nejspíše vliv na zájmy studentů, na život ve škole i po ní. Nesešel jsem se tam s nikým, kdo by měl tak úžasné vědomosti ve všech oborech jako někteří studenti na vyšším

gymnasiu v Přerově, za kterými jsme se dívali opravdu s úctivým obdivem. Snad jenom v sextě byla skupinka lidí s živým zájmem o literaturu, ale ti chodili věcně pospolu, že se k nim nikdo nemohl přiblížit, obzvláště ne student o třídu nižší.

Vojna patrně ztlumila mnoho z dřívějšího ruchu. Nevím, co podnikaly úřady k vyhlazení Masarykovy stopy. Připouštím, že na jaře 1915, když jeho práce nebyla ještě v plném proudu, mlčení bylo lepší cestou než zákroky. Profesoři s námi o takových věcech nemluvili ani na výletech, kdy s námi někteří jako Václav Dědina nebo Karel Nečas jednali jako s rozumnými lidmi, ba dokonce přáteli. Opatrnost byla na místě. Jejich kolega, kterému se při narážce na Masaryka rozsypal smích jako korálky z roztržené niti, znal cestu na okresní hejtmenství a mohl tam utrousit nejenom co skutečně slyšel, nýbrž i co si sám spředl v hlavě.

O tom, co se dalo v kraji, jsem věděl ovšem ještě méně než o životě v městě. Jdeš-li vesnicí jenom na výletě, dovíš se o ní pramálo. Valašské vesnice měly výhodu — a ovšem i nevýhody — v tom, že nebyly stěsnané. Shluk domů býval kolem kostela a školy a osady v údolích byly také dosti semknuté. Jinak byla obytná stavení rozhozená po úbočích a stráních, někde samota, jinde skupina. Ovocné stromy se střídaly s jinými druhy, jejichž pravé místo ovšem bylo v lese, smrčky, břizkami a sem i tam nečím jiným. Užil jsem více jara než podzimu, protože to jsem byl s tou oblastí už lépe obeznámen a nemusel jsem čekat, až se se mnou někdo vydá na cestu. Viděl jsem dobře, že do přírodní krásy je přimícháno mnoho nedostatku, ba strádání. Myslím, že válka zasáhla Valašského mnohem citelněji než Hanou, ale než opravdu dolehla bída, byl jsem už dávno tamodtud pryč.

Neodvažuji se dělat z letmých dojmů závěry o věcech vážnějších a hlubších, než je vnější ráz kraje, bohatství nebo chudoba, společenské rozvrstvení. Něco jsem viděl aspoň zběžně, jiné napovídali studenti z kvinty nebo z jiných tříd. Jak jsem už pověděl, většina jich byla z venkova. Tento odhad zůstane nejspíše v platnosti, i když k Valašskému Meziříčí připočteme obě okresní města Vsetín a

Rožnov. Domnívám se, že dosti velké procento evangelických studentů vytvořili právě studenti z vesnic. Kolik bylo těch středisek, i když se vzaly v úvahu jenom větší obce: Přžno, Ratiboř, Hošťálková, Růstka a Jablunka; Vsetín a v jednom směru tamodtud Liptál a Jasená, v druhém sbor na Huslenkách; Hrubá Lhota, Strážec a v jiném směru zase Hodslavice! Hory, vesnice v úžlabinách, nevalné cesty se vešly na jednu stranu obrázku a na druhé byla skoro nepřetržitá duchovní souvislost Valaška s dávnými časy před Bílou horou.

*

Nemohu zakončit vzpomínky na školní rok na Valašku bez několika vět o profesorovi, jehož jméno jsem dodud neuveld ani zběžně. Byl to František Kubíček, který u nás měl řečtinu. Moji spolužáci pořád vzpomínali na jeho bratra Emila, oborem dějepisce, který sloužil na vojně a nepřijel ani na dovolenou. Srovnávání vypadlo obyčejně ve Františkův neprospěch: zda právem čili nic, nemohu posoudit, když jsem nikdy neviděl druhého z bratrů. Neklame-li mne paměť František učil jednou v Přerově našeho Václava. Snad právě proto jsme byli spolu zadobře hned od začátku. Nic mi nepřipomíná hodinu řečtiny, dokud jsme byli ještě v gymnasijsní budově při cestě k nádraží. Když jsme přešli do kasina, nastalo pro Kubíčka trápení. Veliká třída, rozsazená za stoly, byla těžkým oříškem a na uzdě ji udržel jenom Ignác Kusala, hřmotný sedlák původem z Bílan. Václav Dědina nedbal na to, co se dalo kolem, a čte si své knihy nebo korektury. Karel Nečas luštil vytrvale příklady na tabuli a jenom občas křikl: "Potiše, potiše," aniž se arci dočkal ticha nebo soustředěné pozornosti. František Kubíček se pustil do nerovného boje, ale ve veliké třídě získal málo spojenců, tři, čtyři možná občas o něco více. Nešlo jenom o pořádek a klid, ačkoliv to bylo důležitější, než by se zdálo. Třída byla v řečtině zanedbaná a při předepsané četbě se těžko doplňovala slovní zásoba a mluvnická pravidla. Dokud byl na řadě Xenofon, postupovali jsme s nevelikým opožděním za rozvrhem. V druhém semestru jsme však dostali do rukou Homerovu Illiadu s jazykem o mnoho starším, než co jsme znali z učebnic, a tu se třída vzepřela a

většinou vypřáhla. Kubíček nesvedl nic po dobrém a pokusil-li se o nátlak, bylo ještě huře. Přešel tedy tíše na jinou kolej. Přestal hartusit a napomínat a vedl řeč jenom se mnou a s Františkem U., znamenitým řečtinařem, jehož otec učil v nejvyšších třídách. Zůstal mi Kubíčkův obraz před očima po všechna ta léta, co jsem studoval a pracoval jinde, a vyplácím se ze starého dluhu aspoň dvěma odstavci v těchto vzpomínkách.

Vyučování na středních školách končovalo začátkem července. Možná, že nás roku 1915 poslali na prázdniny o něco dříve, možná že jsme se dočkali obvyklého data — nevím.

Vyjel jsem z Valašského Meziříčí už za noci a kolem půlnoci jsem byl na nádraží ve Všetulech. Tamodtud k nám bylo něce přes půldruhé hodiny chůze. Bylo ještě tma, když jsem šel po vozové cestě na silnici z Holešova do Rymic a okrajem té vesnice směrem k nám. Na levo mi zůstal panský dvůr, na pravo za chvíli odbočila cesta do Roštění a potom už nebylo nač dávat pozor. Šel jsem pomalým krokem s něčím lehkým v ruce a najednou jsem si uvědomil, že se noc rozplývá a proměňuje v první zákmitý rána. Krajem táhl mírný větřík, prosáklý ještě chladem ustupující noci, příjemný a přívětivý jako starý přítel. Dívám se po polích, možná ještě rymických, možná už našich — nepamatuji se přesně. Vysoká řež, která se vysypala několik dní předtím, kvetla v droboučkových květech. Dávám lepší pozor než zprvu a vidím polo ještě v šeru, polo už v nesmělém světle, jak se tichoucký tah chladného vzduchu opírá do režných klasů, jak sklání jeden ke druhému, a jak jim přihrává milostnou píseň k cudným zasnubám jednoho s druhým. Nikdy jsem předtím neviděl pole se zeleným obilím v tak časné hodině a ani jsem si nepomyslel, že by se v přírodě dělo něco tak čistého a kouzelného.

Nepamatuji se přesně, na kterém místě v tu roční dobu vycházelo slunce. Nebylo ještě nad obzorem a nad panským lesem, ke kterému oko sotva dohlédlo, ležely ještě páry. Světla, pořád ještě mírného a měkkého, přibývalo, když jsem šel mezi našimi díly k úvalu s větříkem a odtamtud k potoku mezi loukami. Byl bych už rád byl doma, ale pře-

ce jsem nepřidával do kroku, abych se nepřipravil o nic z podívaně, na kterou jsem ani nepomyslel, když jsem podřimoval ve vlaku a vyhlížel vsetulskou stanicí.

Pátý rok studií končil. Byl jsem daleko od města, ze kterého jsem od ledna pospíchal někam jinam. Všecko, co mne tam hnětlo, pomínulo, všecko se rozplývalo v jítňní hodině za cesty po bílé silnici od Rymic k nám. Umiňoval jsem si později mnohokrát, že si někdy přivstanu, až pokvetou leuky a obilí na polích, ale nikdy jsem se k tomu nedostal. Možná, že jsem se připravil o mnoho nových dojmů, ale možná také, že jsem udělal lépe, když jsem si ničím novým nezakryl návrat ze školy, na který jsem se tolik dní a měsíců těšil jako malé dítě.

ROZHLEDY

Přemysl Pitter:

Němečtí bohoslovci navštívili Československo.

Západoněmeckým evangelickým bohoslovcům se dostalo opětovného pozvání čs. vlády k návštěvě Československa. Nepochybuji, že jejich líčení je tendenčně nezbarvené. Z ohledu na své české a slovenské druhy musí ovšem mnohé zamlčet. Avšak i tak jsou jejich pozorování pronikavá a i když nám nezjevují nic, co bychom již nevěděli, přec něco z jejich zpráv zde uvádím, aby se to stalo známým i těm, kdo nevědí nebo nevěří. Některé z těchto zpráv byly otištěny v církevních časopisech, jiné jsem se dověděl ze soukromých dopisů.

Duchovní v Československu jsou placeni státem, avšak jejich plat je tak malý, že nemohou být z něho s rodinou živi. Ženy farářů jsou nuceny přivydělávat, aby tak bylo dosaženo aspoň existenčního minima.

Režim se snaží zabránit vlivu rodiny na děti tím, že je zaměstnává i v době mimoškolní. Zvyšuje se počet dětí v družinách mládeže, avšak pro nedostatek výchovného personálu má jedna vychovatelka na starosti 40 i více dětí. V družinách jsou děti podrobovány soustavné protináboženské výchově.

Ateistická výchova je častým předmětem českého a slovenského tisku. Náboženství pryč

sloužilo a slouží k porobení pracujícího lidu. Nejlepší prostředek proti tomu prý je, vymanit mládež z náboženského ovzduší.

Jakýsi pan Soupault, francouzský spisovatel, byl v únoru v Praze a je jí ovšem nadšen. I jejím obyvatelstvem. Lidé pěkně ustrojení spěchají za svou prací, která je činí zřejmě šťastnými. Můj známý, který byl také v únoru v Praze, mi píše: "Nemohu věřit, že tento host z Francie si přivstal, aby viděl, jak nadšení Pražané spěchají před šestou a sedmou ráno "budovat lepší zítřek." Vím však z vlastní zkušenosti, s jakou chutí jeli dělníci v přeplněných pronuzlých tramvajích do továren, kde je čekaly mimo dřiny i šikány a nepříjemnosti všeho druhu. Oblečení byli takřka v hadrech . . . Zdalipak ten pan spisovatel viděl, jako já, jak taková matka jede ještě za tmy úprkem s dítětem v kočárku, aby je odevzdala v jeslích před nástupem do práce? Mohl by si pak představit, jak se asi raduje taková matka, když musí dítě potmě budít, aby přispělo také svým podílem na "budování lepšího zítřka"? Skutečnost je mnohem horší, nežli se dá vypsát, píše mi známý. "Už proto, že takovému popisu se dá těžko věřit. Přiznám se, že i já jsem pokládal některé takové historie za nepodařené štvání, než jsem se sám při své návštěvě přesvědčil. Ale to se nesmí bydlet v luxusním hotelu, nýbrž mezi lidmi, a mít jejich důvěru." To ovšem každý z návštěvníků nemůže.

Podle referátu syn. seniora Dra. Hájka na 13. synodu českobratrské církve je "odklon od církve zvláště silný v řadách intelligence." Proč? Protože nikdo nemůže setrvat v nadřazeném postavení, kdo je příslušníkem církve. Je citelný nedostatek učitelských a vychovatelských sil, neboť podmínkou je, aby žadatel byl bez vyznání. Kterí profesori, učitelé nebo vychovatelé přes veškeren nátlak zůstávají v církvi, jsou přesazováni jako manuální pracovníci na zcela podřízená místa.

Jestliže poselství, které sestavil a přečetl prof. Hromádka, bylo přijato bez diskuse, je to pouze proto, že každý ví, že kdyby něco namítnul, nepřinesl by jeho příspěvek žádnou změnu. Kromě toho ví, že by neřekl nic, co by také druzí nevěděli nebo necítili, ale co říci se neodvažují.

Mohl bych ještě dlouho pokračovat v ci-

tování dojmů, jak je získali němečtí bohoslovci při nedávné návštěvě Československa, ale obávám se, že by jim pak už čs. vláda nedala napříště povolení k návštěvě, a to by přece bylo škoda. Neboť ne všichni návštěvníci jsou slepí a hlupáci a ne všichni se dají oklamat.

Ota Ginz:

Život protestantů v Izraeli.

Historie protestantů ve Svaté Zemi jest něco málo přes 100 let stará. Když tam přišli v polovině minulého století, byly tam již římskokatolická a ortodoxní církve usídleny mnoho set let. Obsadily a střezily tam nacházející se místa svatá všemu křesťanstvu.

Práci protestantů ve Svaté Zemi umožnil zákrok Pruského krále, jenž roku 1841, v dohodě s královnou Anglie, požádal arcibiskupa z Canterbury, aby ustavil v Jerusalemě biskupství a jmenoval tam biskupa, jenž měl být oporou protestantským misím ve Svaté Zemi.

Roku 1948 byl na území Svaté Země, tehdejší Palestiny, zřízen stát Izrael, domov pro Židy vracející se do země svých praotců. Velmoci však tehdy ustanovily, že tento nový stát dostane jen část Palestiny. Doknce i hlavní město Jerusalemem bylo rozděleno na dva díly mezi Izrael a arabský stát Jordánsko. V důsledku toho mnoho svatých míst křesťanských, mezi nimi i ta nejdůležitější, bylo odevzdáno do rukou Arabů.

V Izraeli žije celkem 50,000 křesťanů, z nichž je 90% mohamedánského původu.

Z těchto 50,000 je 32,000 katolíků a 16,000 pravoslavných. Zbytek asi 2000, jsou protestanti různých vyznání a z nich asi polovina jest arabského původu.

Anglikáni na prvním místě, Skotská presbyterní církev na místě druhém, jsou trvale nejčetnější dvě skupiny mezi protestanty Izraele, ačkoliv mnoho jejich pracovníků i členů odešlo ze země roku 1917 při ukončení britského mandátu nad Palestinou. Za nimi následují podle důležitosti luteráni. Jsou však v Izraeli také ještě baptisté, příslušníci letničního hnutí (pentecostals), adventisté, Svědkové Jehovi, Menonité, Bratří (Brethren), Nazareni a Kvakeři. Nedávno si skoro všech-

ny protestant. církve vytvořily ústředí: Sjednocenou Křesťanskou Radu Izraele (United Christian Council of Israel) a od března t. r. bude mít tato rada i svého stálého sekretáře, jenž přijde z Holandska.

Stát Izrael, v němž vladne naprostá náboženská svoboda, umožňuje křesťanům různých vyznání veškerou náboženskou činnost. K styku s nimi bylo ustaveno zvláštní ministerstvo pro věci církevní.

*

V Izraeli je asi 200 křesťanských kostelů a modliteben a v zemi je činně 1100 křesťanských misionářů. Z nich je 750 římskokatolických a 200 protestantských. Tito poslední pracují asi ve 30 skupinách skandinávských, anglických a amerických.

Anglikáni udržují 3 školy (v Jerusalemě, Haifě a Nazaretu). Skotská církev má školu v Jafě. V Jerusalemě mají luteráni dva bohoslovecké semináře. Pisatel těchto řádků měl příležitost navštívit i finskou školu, ležící v těsné blízkosti jordánské hranice. Přijal jej mladý sympatický kněz Santala, jenž mu s velkou ochotou poskytl všechna žádaná vysvětlení. Představil mu také svého hosta, jenž přijel právě na kole až ze Švédska. Byl to silný a čilý muž, velký znalec Písma a jen jeho důstojný bílý vous dal tušit jeho věk. Bylo tomu 75 roků. Tato finská škola byla založena v posledních letech britského mandátu. Má 8 tříd se stejnou učebnou osnovou jako ostatní státní školy Izraele, ale je přidána nauka Nového zákona. Vyučovací jazyk je hebrejský, jež i kněz Santala dokonale ovládal. Sedm Finnů se stará o správný chod této školy a o dva internáty, v nichž bydlí 50 chlapců a dívek.

Asi před půl rokem byla otevřena v Jerusalemě Izraelsko-Americká Biblická škola, společná všem protestantům.

V Izraeli jsou také protestantské nemocnice, mezi nimiž je nejznámější Skotský Hospital v Nazaretu. Proslulý je také dobrý sirotčinec u města Petach Tikva. Blízko tohoto místa mají baptisté pozemky a asi 3—4 rodiny ruských baptistů tam pracuje na svých malých hospodářstvích.

Britská Biblická Společnost má ve všech důležitých městech Izraele své prodejny.

YMCA je také činná v Izraeli již od ro-

ku 1880. V letech 1928-1935 postavila v Jerusalemě své středisko, které náleží mezi nejkrásnější budovy tohoto sdružení na světě. S věže, vysoké 152 stop, je překrásný pohled na Jerusalema a na okolní výšiny. Před očima má divák zcela blízkou Horu Olivetskou s Getsemanskou zahradou a silné hradební zdi Starého Města. Každou neděli zazní s věže křesťanské hymny hrou 35 zvonů. YMCA připravuje zřízení další své budovy v Nazaretu. Její činnost má velký význam pro sblížení všech církví v Izraeli. Členové jsou z 90 procent Židé.

Zpráva z XI. sjezdu Národní jednoty.

Dne 19. dubna 1960 konal se XI sjezd Národní jednoty čsl. protestantů v U. S. A. a Kanadě ve Warren Park Presbyterian Church v Cicero, Illinois. Byl zahájen ve 2 hod. odpoledne čtením Písma a úvodním slovem br. kaz. E. Čatloše, předsedy sjezdu. Rev. Čatloš připomněl, že jsme spolupracovníci Boží, a že jsme přítomni ne ez své vlastní vůle, ale proto, že nás povolal Hospodin. Dále vysvětlil, že okolnosti nás donutily svolat sjezd dosti náhle, takže mnohým nebylo možno se účastnit. Potom přistoupil k uvádění přítomných. Každý řekl o sobě stručně v jakém vztahu je k Národní jednotě, ke své domácí církvi, případně něco ze své životní činnosti a osobní historie.

Při sjezdovém jednání byli přítomni:

Rev. Edward Čatloš, z Westmont, Ill., prozatímní předseda Nár. jednoty po úmrtí Rev. V. P. Stupky.

Rev. J. Paul Tatter, z Hillsboro, Wisconsin, prozat. tajemník Nár. jednoty po úmrtí Rev. M. Horáka.

Rev. Milouš Řepka, za presbyterii církev v Omaze, Nebraska; Rev. J. P. Piroch z Weestmont, Ill. Rev. Jos. F. Šeřl, farář presb. církve Jana Husa v New Yorku; Rev. Ondřej Kmetko, kazatel new Covenant Bapt. Church v Chicagu; Rev. Barták, methodistický farář v.v., ze Savannah, Ga.; Rev. Jos. Bartoň, za Jednotu Bratrskou v Texasu. Bratří Jan Opočenský, pokladník Nár. jednoty, z Riverside, Ill.; Julius Heger známý majitel cestovní kanceláře z Berwyn, Ill.; a sestry Pirochová z

Westmont, Ill.; Jeřábková z Berwyn, Ill.; Hudáčková z Chicaga, Opočenská z Riverside, Ill.; Zimmermanová, pův. z Port Lavaca, Texas, a Tatterová z Hillsboro, Wisconsin.

Později přišli pozdravit sjezd za Čsl. Národní Radu v Americe br. Glazer a ses. V. Vrázová a E. Welclová. Ses. Vrázová vzpomněla na zájezd do Washington, D. C. u příležitosti vydání známky s obrázkem presidenta Masaryka v serii "Champions of Liberty", kde byli za Národní jednotu čsl. protestantů Rev. Šefl a br. Opočenský. Zdůraznila, že ve spojených silách všech Čechů, Slováků a organizačních máme ještě velkou moc a můžeme mnoho vykonat, což zájezd do hlavního města dokázal — řekli nám: "Nevěděli jsme, že je Vás tolik." Též tlumočila, že si Čsl. Národní Rada velice váží úředníků Rev. Šefla a br. Opočenského.

K tomu Rev. Šefl podal zprávu o spolupráci s čsl. organizacemi na východě. Dalším hostem byl právník Henry Synek, kterému br. pokladník svěřil vyřízení daru Jednotě z pozůstalosti Marie Zikes. Po vyřízení bude o tom podána zpráva v Husově Lidu.

K zahájení sjezdového jednání předseda poznamenal, že máme tři úřední řeči, a sice českou, slovenskou a anglickou. Nejprve byla zvolena zapisovatelkou sjezdu ses. Marta Jeřábková, která byla též ustanovena jako revisor účetních knih Jednoty. Dále br. předseda jmenoval sjezdový nominační výbor s Rev. Repkou jako předsedou a br. Hegerem a ses. Hudáčkovou jako členy výboru. Vypracování resolucí bylo svěřeno br. Tatterovi. Následovala diskuse o minulé a budoucí práci Jednoty, která byla započata zprávami úředníků. Rev. Čatloš podal stručnou zprávu o své činnosti jako prozatímní předseda Nár. jednoty. Br. Tatter podal zprávu tajemníka a přečetl pozdravné dopisy sjezdu. Byly potvrzeny zásilky Nového zákona řadě bratří farářů v ČSR, a knižní zásilka Komenského fakultě. Též zaslal děkovný dopis br. Přemysl Pitter z Německa, kterému Nár. jednota pravidelně posílá finanční příspěvky na jeho záslužnou práci mezi krajany.

Tajemník ještě připojil, že máme na skladě celou řadu publikací.

Zmínil se zvláště o tom, že Jednota poslala do ČSR farářům několik zásiłek Karafiátových

Broučků k distribuci, že všechny v pořádku došly a byly velice vítány. Knížka je k dostání a naši čtenáři by se nemuseli obávat poslat ji do Československa. Též máme ještě na skladě několik biblí v české řeči ve větším formátu.

Předseda požádal tajemníka, aby na došlé dopisy jménem Nár. Jednoty odpověděl. Br. Tatter dále nastínil činnost organizace v minulosti. Připomněl, že Národní Jednota trvá již téměř 21. let od svého ustavení na první schůzi konané 1.-2. června 1939 v Hubbard Memorial Church, Chicaga, a že bylo vykonáno mnoho práce s poměrně malým počtem členů a omezenými prostředky. Konstatoval, že naše práce je v poslední době omezenější, že spolupracovníků ubývá a prostředků se často nedostává. Přesto však máme ještě úkoly, kterých se nesmíme zříci. Vzpomněl obětavých úředníků, kteří nám v nedávné době odešli — Rev. Horák a Rev. Stupka. Navrhl, abychom vyjádřili vděčnost a díky bratru Opočenskému, v jehož kanceláři se vyřizuje většina úřední práce Národní Jednoty bezplatně. Mrs. Heda Šafránek, jedna z jeho zaměstnanců vykonává účetnictví a celou řadu korespondence. Sociální pomoc byla nejdůležitější složkou činnosti v posledních 3 letech. Jak víme, Nár. Jednota podporuje Rev. P. Pittera v Německu, což je umožněno hlavně štědrostí Texaských bratří a sester. Bratr Pitter se stará o lidi v táborech uprchlíků a též slouží těm, kteří jsou již usazení, ale nejsou duchovně zakotvení. Dále poskytujeme pomoc studujícímu lékařství, bratru Bilkovi v Montevideo (vnuk sochaře Bílka), posíláme léky na žádosti z ČSR, je-li taková žádost provázena průkazem, že žadatel léky skutečně potřebuje. Br. Tajemník ukončil svou zprávu přehledem o schůzích Národní jednoty, o kterých učinil zápis během svého jednatelského termínu.

Následovala jeho zpráva o časopisu Křesťanské Listy a Husův Lid, jehož je redaktorem. Podotkl, že časopis všichni čteme, a proto víme, o čem se píše. Některým čtenářům se nelíbí jeho nynější titul Křesťanské Listy a Husův Lid; těm, kteří v tom smyslu redaktorovi psali, odpověděl, že mezi vedením Křesťanských Listů a výborem Nár. jednoty bylo ujednáno aby oba názvy byly zachovány.

Obě zprávy Br. Tattera byly s díky přijaty

a schváleny, a byla tlumočena vděčnost za obětavou práci, kterou pro Nár. jednotu po mnoho let konal.

Br. Opočenský přednesl zprávu pokladní: Všechny účty a vydání se platí šekem banky District National Bank of Chicago, kam se ukládají všechny přijaté peníze. Rev. Stupka přijímal a zapisoval příspěvky, pokud mu zdraví dovolovalo, do března 1959. Od té doby byla adresa Nár. jednoty změněna na 4800 So. Hoyne Ave., Chicago, Ill., kde je obchodní kancelář br. pokladníka a kde přenechal místo na bezplatné vyřizování úředních prací naší organizace. Zde se vedou úplné záznamy přispívatelů a předplatitelů časopisu. Korespondence, kterou má obstarávat předseda a tajemník se jim doručí ihned po obdržení. Br. pokladník předložil kopie účetní zprávy k 15. dubnu 1960, které byly rozdány všem přítomným. Oznamil, že po zaplacení všech běžných účtů Národní Jednota má v bance zůstatek \$1,278,98. Též odovzdal finanční zprávu Rev. Pittera, kterou obdržel. Obsahovala vyúčtování, na co br. Pitter použil peníze Jednotou mu zasláné od 16. července 1959 do 29. února 1960. Oznamil, že mu posíláme \$75.00 měsíčně a kromě toho příspěvky, které dojdou výslovně na jeho práci. Účastníci sjezdu si přáli slyšet o činnosti Rev. Pittera poněkud blíže, proto byl požádán tajemník br. Tatter, aby referoval, jelikož byl s br. Pitterem v korespondenčním spojení. Podle tohoto referátu br. Pitter poskytuje pomoc různým lidem: a je to pomoc různého druhu, jakákoliv pomoc je potřebná. Poskytuje léky, šatstvo, bible, finanční pomoc studentům, vše náč mu prostředky stačí. Má také značné výlohy cestovní. Nedostává odnikud žádnou podporu, jedině od Nár. Jednoty, a cokoliv dostane, je velmi dobře užito, poněvadž Rev. Pitter je člověk oddaný svému poslání v práci Boží. K tomuto bodu dosvědčila sestra Zimmermanová, že naše pomoc zasílaná do Německa je skutečně v dobrých rukou. Její synovec, který je mezi uprchlíky, přišel k poznání pravdy Boží pod vedením Rev. Pittera, a psal o tom, jak tento pomáhá nuzným a nemocným a jaké pěkné vánoční svátky jim připravil ze svého skromného příjmu.

Dále v rámci pokladní zprávy br. Opočenský přednesl dva problémy, a sice, že poštov-

ní úřad má námitky, že Kř. Listy a Husův Lid se rozesílá z Texasu a je registrován zde v Chicagu. Další je vyřízení zmíněné pozůstalosti, ke které je potřebný doklad o inkorporaci Jednoty. Předseda požádal úředníky, aby se postarali o uspokojení poštovního úřadu a aby veškeré zápisy a doklady Nár. Jednoty byly dány dohromady za účelem vyhledání dokladů o inkorporaci, případně, aby se inkorporace provedla či podle potřeby obnovila. Bratru Opočenskému byly vyjádřeny díky za jeho věrnou a obětavou službu; jeho pokladní zpráva byla přijata a jednohlasně schválena.

Pokračovalo se v diskusi o činnosti organizace, která se může klasifikovat jako misijní, dobročinná a tisková. Rozhovor se ještě jednou vrátil k žádosti o změnu jména časopisu. Bylo vzpomenuáno, jak došlo ke spojení Křesťanských Listů, jež byly jedním z prvních časopisů v české řeči v Americe, s Husovým Lidem. Rev. Šefl dal návrh, aby tento problém prozkoumal výkonný výbor a aby se o něm znovu jednalo v čas příhodný, třeba při příštím sjezdu, bude-li ještě akutní, při čemž zůstalo.

Rev. Barták upozornil na význačný obraz malíře Josefa Kočího v Praze, který mu byl zaslán jako dar a který bude vystaven v Chicagu v Methodistickém chrámu. Doporučoval, aby se přítomní šli podívat na tento krásný umělecký kus, který představuje utrpení českého národa.

Bratr Opočenský vzpomněl, že před několika léty požádal Nár. jednotu potomek evangelické rodiny předbělohorské Pán z Dubé o uložení rodinných zápisů, mezi nimiž byla také vzácná stará bible. Bylo mu dopsáno, že se Jednota pokusí o vhodné umístění. Dále jsme od něho žádné zprávy neobdrželi. Rev. Šefl, který má možnost dostat se s tímto bratrem do styku, byl požádán, aby ve vyjednávání pokračoval. Na to se diskuse nesla v započatém směru, a sice v jednání o uložení cenných literárních a historických památek v nějaké vhodné instituci, kde by takovýchto dokumentů bylo s prospěchem používáno. Uvažovalo se o mnoha návrzích, při čemž připomenuto, že tento problém není nový, že již v minulosti výbor Jednoty měl za úkol najít vhodné řešení. Rev. Šefl nám pověděl, že v

Husově Domě v New Yorku existuje museum, kde jsou uloženy různé památky, což dalo počínět k návrhu, že bude nejlépe, když se ustanoví toto místo jako sběrna. Naši lidé neradi posílají knihy a památky institucím, které neznají. Tajemník podal zprávu při této příležitosti, že výzva kdysi daná v Husově Lidu, aby majitelé památných knih poslali tyto Jednotě k zachování, neměla valných výsledků. Svůj návrh formuloval asi takto: Uveřejnit v časopise výzvu, aby lidé, kteří mají památné knihy, dokumenty, případně jiné historické památky, poslali tyto na adresu Musea Husova Domu, 351 E. 74th St., New York 21, a že vydání spojené s posláním, budou hrazena, s připomínkou, aby byl poslán seznam knih dříve, než bude zásilka odeslána. Dále, aby Národní Jednota určila, jak se má se sbírkou disponovat, v případě, že by Husův Dům přestal existovat. — Tento návrh byl všemi uznán za velmi vhodný a byl jednohlasně přijat. Rev. Šeřl, který je informován, že existuje jakási nadace St. James a snad jiné, byl požádán, aby vyšetřil, zda by bylo možno získat podporu některé nadace na uskladnění knih a historických památek. Slíbil, že tak učiní. Rev. Bartoň vyjádřil přání, aby texaským bratřím byly občas posílány zprávy o práci Rev. Pittera, jelikož mnozí, hlavně mládež, o této činnosti nejsou informováni. Rev. Piroch dal návrh, aby se výbor Jednoty staral o periodickou informační službu Jednotě Bratrské v Texasu. Rev. Pitter bude požádán, aby vždy poslal své zprávy v duplikátě, a kopie bude poslána Rev. Bartoňovi v Texasu. Takto budou přispivatelé znovu povzbuzeni, aby v práci pokračovali. Rev. Bartoň přinesl na ukázkou několik nástěnných tabulek s biblickými verši a hesly, malovaných na dřevě, které vyrábí pan Kubíček v Mnichově, a které je možno od něho objednat. Byl požádán, aby napsal do časopisu o p. Kubíčkovi jako příkladu, jak se uprchlíci mohou uplatnit, a kdo by měl zájem o tyto tabulky, aby se u něho přihlásil. Další jednání se týkalo otázky, zda by měla být provedena změna stanov. Rev. Tatter přečetl stanovy, jak byly otištěny v Husově Lidu v roce 154. Po rozhovoru došlo k dohodě,

1. Aby nově zvolený předseda Nár. Jednoty

jmenoval výbor, který by vypracoval návrh na změnu stanov tak, aby odpovídaly dnešním potřebám organizace; aby tento výbor svůj návrh předložil k otištění v Křesťanských Listech a H. Lidu s výzvou, aby se členové Jednoty k navrženým změnám vyjádřili, a nebude-li námitek, aby navržené změny byly přijaty tak jak budou v stanovách později otištěny.

2. Aby byl sjezdem zvolen též národní místo-předseda, kromě místo-předsedů oblastních. Rev. Bartoň podal tento návrh vzhledem k potřebě nástupce, kdyby zvolený předseda zemřel nebo se úřadu vzdal

Oba návrhy byly přijaty jednohlasně.

Po předložení zprávy nominačního výboru a provedení potřebných změn, byli zvoleni ti úředníci:

Předseda: Rev. Milouš Řepka z Omaha, Nebraska.

Místo-předseda: Julius Heger z Berwyn, Illinois.

Oblastní místopředsedové:

Východ — Rev. Jos. F. Šeřl, z New York, N. Y.

Chicago — Julius Heger, Berwyn, Ill.

Středozápad — Rev. Milouš Řepka, Omaha, Nebraska.

Západ — Rev. Enrico Molnár, Pasadena, California.

Texas — Rev. Jos. Bartoň, Taylor, Texas.

Kanada — Ruth Petříčková z Toronto, Kanada.

Jednatelka — Marta Jeřábková, Berwyn, Illinois.

Pokladník — Jan Opočenský z Riverside, Illinois.

Redaktor — Rev. J. P. Tatter z Hillsboro, Wisconsin.

Členové výboru — Rev. Ondrej Kmetko, Rev. Edward Čatloš a sestra K. Hudáčková, všichni z Chicaga.

Jako zástupci Nár. Jednoty v Čsl. Národní Radě byli znovu zvoleni br. Opočenský za Chicaga a Rev. Šeřl za New York.

Rev. Tatter přečetl resoluce sjezdu, které byly přijaty. Tim bylo skončeno odpolední zasedání sjezdu. Následovala společná večeře, po které byla večerní schůze veřejná. Rev. Tatter, který byl se svou rodinou vloni v létě na návštěvě v Československu, ukázal řadu

překrásných barevných snímků ze svého zájezdu. Předseda sjezdu pak provedl instalaci nově zvolených úředníků Jednoty a bylo rozhodnuto, že příští sjezd se bude konat v Chicagu, datum a čas bude určen později. Krásným a dojemným ukončením sjezdu byla pobožnost br. faráře Řepky, která byla jeho osobním svědectvím o tom, že zmrtvýchvstání Ježíše Krista je skutečností, jak je uvedeno v nejstarším zápisu v 15. kapitole 1. epištoly ke Korintským.

Zapsala: Marta Jeřábková.
sjezdová zapisovatelka.

Resoluce XI. Sjezdu Národní Jednoty

1. Delegáti a účastníci XI sjezdu Národní jednoty čl. protestantů v U. S. A. a Kanadě, konaném ve Warren Park Presbyterian Church, Cicero, Illinois, vyslovují díky farářům a staršovstvu zmíněného sboru za ochotu, se kterou propůjčili naší Jednotě sborovou kapli pro sjezdové jednání.

2. Delegáti a účastníci sjezdu Jednoty vzpomínají vděčně obětavé práce těch bratří, kteří skončili svou pozemskou pout' od doby, kdy se konal poslední sjezd. Jsou to bratři Dr. M. Horák, bývalý tajemník; br. V. P. Stupka, bývalý předseda, a Dr. Chval, spoluzakladatel Jednoty a bývalý člen ústředního výboru. Rodinám těchto bratří též náleží náš dík a naše modlitby.

3. Delegáti a účastníci sjezdu vyslovují upřímné blahopřání oblastnímu místopředsdovi br. far. Jos. Šeflovi k dovršení 65. roku života a 35. výročí ordinace.

Pražské radio vysílalo zvláštní poseřství patriarchy Československé církve Dr. Františka Kováře, ve kterém tento chválil "velké úsilí o mír Sovětského svazu". Program byl připraven k čtyřicátému výročí trvání Československé církve, která vznikla v r. 1920 v popřevratovém hnutí. Československá církev podporuje od počátku socialistickou politiku komunistického Československa, ale nepřijímá jeho marxistickou filosofii.

Lutherská světová federace obdržela povolení k postavení 50,000 Wattové krátkovlnné radiové stanice v Ethiopii, která bude sloužit nejen africkému kontinentu, ale prakticky bude vysílat programy do celého světa.

Synoda Římské diecése, kterou nynější papež Jan XXIII svolal v lednu, po více jak pěti stech letech, se zabývala těž otázkami o náboženském životě Římanů a jejich vztahu k církvi. Celkem neznámou věcí jsou v Římě výstupy z církve a velmi zřídka přestupy k jiným církvím. Asi 20% obyvatelstva Říma, což představuje přibližně 200,000 lidí, přiznává, že nemá žádného vztahu k církvi. Z 80% Římanů jen asi 40% si plně uvědomuje, co jejich příslušnost k církvi znamená. Druhá polovina odmítá z různých důvodů řadu církevních dogmat, především dogma o nepoškvřeném početí Panny Marie a neomylnost papeže. Jiní se staví odmítavě ke kněžství, a zevní nádhore církve. — Největším problémem církve v Římě jest nedostatek kněží. Dvoul milionový Řím dostal ku př. v r. 1957-1958 pouze tři nové kněze. — Na otázku, jak si Římané představují svoje kněze, odpovídají: lidštější, více styku s věřícími, trpělivější, méně autoritativní a jinak oblečené. (Podle Vídeňských svobodných listů, č. 5., 29. ledna t. r.)

Výkonný výbor Světové rady církví zasedal od 8-12. února t. r. v Buenos Aires. Profesor J. L. Hromádka, člen výkonného výboru, se účastnil tohoto zasedání.

Běda těm, kteří před Hospodinem skrývají radu, jejichž každý skutek děje se v temnostech, a říkají: Kdo nás vidí? A kdo nás šetří? (Izaiáš 29:15).

"Humanitní program je velmi prostý: nečinít jiným, čeho sami od nich nechceme."

—T. G. Masaryk.